

Ez a dokumentum kizárólag tájékoztató jellegű, az intézmények semmiféle felelősséget nem vállalnak a tartalmáért

► **B**

A TANÁCS 696/93/EGK RENDELETE

(1993. március 15.)

a közösségi termelési rendszer megfigyelésére és elemzésére szolgáló statisztikai egységekről

(HL L 76., 1993.3.30., 1. o.)

Módosította:

		Hivatalos Lap		
		Szám	Oldal	Dátum
► <u>M1</u>	Az Európai Parlament és a Tanács 1882/2003/EK rendelete (2003. szeptember 29.)	L 284	1	2003.10.31.
► <u>M2</u>	Az Európai Parlament és a Tanács 1137/2008/EK rendelete (2008. október 22.)	L 311	1	2008.11.21.

Módosította:

► <u>A1</u>	Ausztria, Finnország és Svédország csatlakozási okmánya	C 241	21	1994.8.29.
--------------------	---	-------	----	------------

A TANÁCS 696/93/EGK RENDELETE

(1993. március 15.)

a közösségi termelési rendszer megfigyelésére és elemzésére szolgáló statisztikai egységekről

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 100a cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

az Európai Parlamenttel együttműködve ⁽²⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

mivel a belső piac működéséhez az egységek azonosítására alkalmas statisztikai szabványok szükségesek, valamint a nemzeti és a közösségi statisztikák gyűjtése, továbbítása és közzététele annak érdekében, hogy megbízható és összehasonlítható információk álljanak a vállalkozások, pénzügyi intézmények, kormányok és a belső piac valamennyi egyéb szereplője rendelkezésére;

mivel a termelési rendszerrel kapcsolatosan a vállalkozásoknak versenyképességük értékeléséhez statisztikai információkra lesz szükségük, amely információk hasznosak lesznek a közösségi intézmények számára a verseny torzulásának megelőzése során;

mivel a szubszidiaritás elvének megfelelően a harmonizált adatok készítését lehetővé tevő általános statisztikai szabványok kialakítása olyan folyamat, amely csak a Közösség szintjén hajtható végre hatékonyan; és mivel e szabványokat az egyes tagállamokban a hivatalos statisztikák összeállításával megbízott szervek és intézmények hatáskörében alkalmazták;

mivel csak akkor válik lehetővé, hogy a belső piac igazgatásához szükséges megbízhatósággal, gyorsasággal, rugalmassággal és részletezettségi fokkal rendelkező integrált statisztikai információkat nyújtsanak, ha a tagállamok a statisztikai egységek közös meghatározásait alkalmazzák;

mivel a tagállamok számára rendelkezni kell, hogy a sajátos követelményeknek való megfelelés érdekében egyéb statisztikai egységeket tartsanak meg, vagy vezethessenek be a termelési rendszer megfigyelésére és elemzésére irányuló nemzeti nomenklatúráikba;

mivel a statisztikai egységek azon választékát, amelyeket vizsgálatokban vagy elemzésekben használnak, adott formátumban kell meghatározni;

mivel a 3037/90/EGK rendeletben ⁽⁴⁾ előírt, az Európai Közösségekben a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozásának (a továbbiakban: NACE Rev. 1.) felhasználásához és az Integrált Gazdasági Számlák Európai Rendszerének (ESA) alkalmazásához a statisztikai egységek szabványos meghatározásai szükségesek a regiszterek, a felmérések, valamint a statisztikák ismertetése és elemzése számára;

mivel a 3037/90/EGK rendelet által létrehozott bizottság feladatkörébe tartozik az „irányelvek kidolgozása a statisztikai egységek osztályozása számára a NACE Rev. 1.-nek megfelelően”, mivel ezeket az egységeket meg kell határozni;

mivel elengedhetetlen, hogy a NACE Rev. 1.-nek megfelelően osztályozott statisztikai egységeket ugyanolyan módon határozzák meg vala-

⁽¹⁾ HL C 262., 1992.10.16., 3. o.

⁽²⁾ HL C 112., 1992.12.21. és az 1991. február 10-i határozat (a Hivatalos Lapban még nem hirdették ki).

⁽³⁾ HL C 19., 1993.1.25., 60. o.

⁽⁴⁾ HL L 293., 1990.10.24., 1. o.

▼B

mennyi tagállamban, annak érdekében, hogy biztosítsák az összehasonlíthatóságot a megfelelő nemzeti és közösségi statisztikák között;

mivel kívánatos, hogy korlátozzák a termelési rendszerre nézve alkalmazott statisztikai egységek számát;

mivel a gazdasági statisztikák összehasonlíthatóságához az szükséges, hogy a tagállamok és a közösségi intézmények olyan statisztikai egységeket alkalmazzanak, amelyek közvetlenül kapcsolódnak azokhoz a leírásokhoz, amelyeket a Gazdasági Tevékenységek Nemzetközi Ágazati Osztályozási Rendszere (ISIC Rev. 3.) bevezetőjében és az Egyesült Nemzetek Nemzeti Számlarendszere dokumentumaiban határoztak meg;

mivel a termelési rendszer a termelésben részt vevő valamennyi szervezetről, valamint az e szervezetek által végrehajtott gazdasági és pénzügyi műveletekből áll;

mivel az ezen egységek Közösségben történő szigorú alkalmazásának bevezetéséhez átmeneti időszakokra van szükség,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Ez a rendelet létrehozza a statisztikai egységek jegyzékét (a továbbiakban: a termelési rendszer statisztikai egységei), az alkalmazott kritériumokkal együtt, amely – az egységek meghatározásaival és a magyarázó megjegyzésekkel – a mellékletben szerepel.

2. cikk

A termelési rendszer statisztikai egységeinek meghatározásait a tagállamok és a Bizottság az egységek azonosítására alkalmazza a termelési rendszerrel kapcsolatos, különösen a NACE Rev. 1. szerinti statisztikai adatok gyűjtése, továbbítása, közzététele és elemzése érdekében.

3. cikk

A tagállamoknak 1994. január 1-jétől a 2. cikkben említett célok tekintetében az 1. cikkben említett meghatározásokat kell alkalmazniuk, ha olyan statisztikai adatokról van szó, amelyek ezen időpont utáni helyzetekre vonatkoznak.

4. cikk

(1) Az 1994. január 1-jétől 1995. december 31-ig tartó átmeneti időszak során a tagállamok az ezen időszakkal kapcsolatos statisztikákra a termelési rendszer más statisztikai egységeit is alkalmazhatják az 1. cikkben megállapítottakon kívül. Ilyen esetekben az átmeneti időszakban a Bizottság számára a statisztikai adatokat úgy alakítják át és továbbítják, hogy azok a lehető legjobban megfeleljenek a mellékletnek.

(2) A Bizottság kivételes körülmények esetén az érintett tagállam kérelmére, megfelelően indokolt technikai vagy gyakorlati okokból, legkésőbb 1997. december 31-ig meghosszabbíthatja az átmeneti időszakot.

▼M2*5. cikk*

A 4. cikkben említett átmeneti időszak végét követően a Bizottság a 7. cikk (2) bekezdésében megállapított irányítóbizottsági eljárással összhangban az érintett tagállam számára engedélyezheti, hogy a termelési rendszer más statisztikai egységeit alkalmazza.

▼M2*6. cikk*

A jelen irányelv végrehajtására irányuló intézkedéseket, beleértve az alkalmazott kritériumoknak és a mellékletben foglalt meghatározásoknak a gazdasági és műszaki fejlődéshez történő, különösen a termelési rendszer statisztikai egységeire vonatkozó megfelelő kiigazítására irányuló intézkedéseket a Bizottság fogadja el. Az e rendelet nem alapvető fontosságú elemeinek módosítására irányuló ilyen intézkedéseket a 7. cikk (3) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

7. cikk

- (1) A Bizottság munkáját a statisztikai programbizottság segíti.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor az 1999/468/EK határozat 4. és 7. cikkét kell alkalmazni, 8. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel.

Az 1999/468/EK határozat 4. cikkének (3) bekezdésében meghatározott határidő három hónap.

- (3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor az 1999/468/EK határozat 5a. cikkének (1)–(4) bekezdését és 7. cikkét kell alkalmazni, 8. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel.

▼B*8. cikk*

A közösségi statisztikával kapcsolatos közösségi jogszabályokban említett termelési rendszer statisztikai egységeit e rendelet fogalmainak és terminológiájának megfelelően kell értelmezni.

9. cikk

Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* történő kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

Ez a rendelet egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

MELLÉKLET

A KÖZÖSSÉGI TERMELÉSI RENDSZER STATISZTIKAI EGYSÉGEI

I. SZAKASZ

Az egységek felsorolása

A termelési rendszer statisztikai egységeinek listája a következő:

- A. a gazdasági egység;
- B. a szervezeti egység;
- C. a gazdasági egységek csoportja;
- D. a szakosodott egység (SZE);
- E. a homogén szakosodott egység (HSZE);
- F. a telep;
- G. a szakosodott telep (helyi SZE);
- H. a homogén szakosodott telep (helyi HSZE).

II. SZAKASZ

Alkalmazott kritériumok

Az e rendeletben található statisztikai egységek három kritérium alapján határozók meg. E kritériumok gyakorlati jelentősége az érintett egység típusától függ.

A. *Jogi, számviteli és szervezeti kritériumok*

1. A gazdaságban elismerhető és beazonosítható egységek meghatározása érdekében jogi vagy szervezeti kritériumokat kell alkalmazni. Néhány esetben a jogilag különálló egységeknek egy csoportba kell kerülniük, mivel szervezetükben nem rendelkeznek megfelelő autonómiával. Néhány egységtípus meghatározása érdekében számviteli vagy pénzügyi kritériumokat is alkalmazni kell.
2. A gazdasági egységbe való sorolás érdekében olyan jogi egységeket vesznek figyelembe, amelyek részben vagy egészben termelő tevékenységet végeznek.
3. A jogi egységek az alábbiakat foglalják magukban:
  - jogi személyek, amelyek létét a jog a magánszemélyektől vagy intézményektől függetlenül ismeri el, akik/amelyek azoknak tulajdonosai vagy tagjai lehetnek,
  - természetes személyek, akik saját jogon gazdasági tevékenységet végeznek.
4. A jogi egység vagy önmagában vagy más jogi egységekkel együtt adja mindenkor a jogi alapot a „gazdasági egység” megnevezésű statisztikai egység számára.

B. *Földrajzi kritériumok*

1. Az egység földrajzilag beazonosítható. Megkülönböztetik a helyi, a regionális, az országos, a közösségi szintű és a világméretű területeket.
2. A helyi szint itt a „legkisebb közigazgatási területnek” megfelelő térséget jelenti: a „commune/gementee” Belgiumban; a „kommune” Dániában; a „Gemeinde” Németországban; a „demos” vagy „koinotis” Görögországban; a „municipio” Spanyolországban; a „commune” Franciaországban; a „DED/ward” Írországban; a „comune” Olaszországban; a „commune” Luxemburgban; a „gementee” Hollandiában; ► **A1** a „Gemeinde” Ausztriában; a „concelho” Portugáliában; a „kunta/kommun” Finnországban; a „primärkommun” Svédországban és a „ward” az Egyesült Királyságban. ◀
3. A regionális egységeket a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrája határozza meg (NUTS), amely három szintet különböztet meg (I., II., III.).

▼B

4. A megfigyelési és elemzési egységeket olyan módon határozzák meg, hogy az adatokat elsősorban az egyes tagállamokban határozhatják meg, majd ezen adatokat úgy kombinálhatják, hogy az egész Közösség vagy nagyobb területek számára mutatókkal szolgáljanak.
5. A földrajzi kritériumokra vonatkozó szabályoknak lehetővé kell tenniük az összevonást, és elkerülniük a kétszeri számolást vagy kihagyást.

C. Tevékenység szerinti kritériumok

1. A termelés gazdasági tevékenysége (a továbbiakban: tevékenység) akkor megy végbe, amikor kombinálják az olyan erőforrásokat, mint például a berendezés, a munkaerő, a gyártási technikák, az információs hálózatok vagy a termékek, és ez meghatározott áruk előállításához vagy szolgáltatások nyújtásához vezet. A tevékenységet a termékek (árúk vagy szolgáltatások) ráfordítása, a termelési folyamat és a termékkibocsátás jellemzi.
2. A tevékenységeket a NACE Rev. 1. egy adott szintjére történő hivatkozással határozzák meg.
3. Ha az egység egynél több tevékenységet végez, akkor valamennyi, nem kiegészítő tevékenységnek minősülő tevékenységet be kell sorolni az általa keletkeztetett bruttó hozzáadott értéknek megfelelő faktorköltségen. El kell különíteni egymástól a főtevékenységet és másodlagos tevékenységeket.
4. Ha amiatt, hogy nem állnak rendelkezésre hozzáadottérték-mutatók, egyéb kritériumokat kell alkalmazni, mint például a foglalkoztatás, a bérjegyzék, az üzleti forgalom és az eszközök, akkor az osztályozást a lehető legjobban kell közelíteni ahhoz az értékhez, amelyet a hozzáadott érték alapján számítanak.
5. Az egységeket tevékenységeik alapján osztályozzák. Ha egy tevékenységnek az hozzáadott érték több mint 50 %, akkor ez határozza meg az egység osztályozását. Az összes többi esetben az osztályozás szabályait kell követni. Az osztályozást szintenként végzik a halmaz legfelső szintjétől, vagyis a gazdasági ágtól (egy betű) kezdve le a (négy számjegyű) szakágazatig (két számjegyű) ágazaton és a (három számjegyű) alágazaton keresztül. Az osztályozásnak az egyes szinteken összeegyeztethetőnek kell lennie a megelőző szinttel. E területen a 3037/90/EGK rendelet 7. cikkében említett statisztikai programbizottság rendelkezik hatáskörrel.
6. A fő- és a másodlagos tevékenységeket olyan kiegészítő tevékenységek támogatják, mint például az ügyvitel, a számvitel, az adatfeldolgozás, a folyamatellenőrzés, a beszerzés, az eladás és a marketing, a raktározás, a javítások, a szállítás és a felújítás.

Egy egységen belül e kiegészítő tevékenységeket annak érdekében végzik, hogy lehetővé tegyék az egység számára vagy elősegítsék az áruk és szolgáltatások előállítását harmadik személyek részére. A kiegészítő tevékenységek termékeit önmagukban nem szolgáltatják harmadik személyek részére.

7. A kiegészítő tevékenységek fogalmát a IV. B szakasz határozza meg.

III. SZAKASZ**Az egységek meghatározásai és az egyes egységekhez fűzött magyarázó megjegyzések****A. Gazdasági egység**

A *gazdasági egység* a jogi egységek legkisebb kombinációja, olyan árukat előállító, illetve szolgáltatásokat nyújtó szervezeti egység, amely a döntéshozatal során bizonyos fokú autonómiával rendelkezik, különösen saját erőforrásai telepítésére vonatkozóan. A gazdasági egység egy vagy több tevékenységet végez egy vagy több helyszínen. Egy gazdasági egység egyedüli jogi egység is lehet.

Magyarázó megjegyzés

Az ily módon meghatározott gazdasági egység olyan gazdasági alany, amely ennek következtében bizonyos körülmények között számos jogi egységből álló csoportnak felelhet meg. Néhány jogi egység valójában kizárólag más jogi egységek számára végez tevékenységet, és létezésük csak igazgatási tényezőkkel (pl. adózási okok) magyarázható anélkül, hogy gazdasági jelen-

▼B

tősséggel rendelkeznének. Szintén ebbe a kategóriába tartozik az olyan jogi egységek nagy hányada is, amelyek nem alkalmaznak személyeket. E jogi egységek tevékenységeit sok esetben az általuk kiszolgált olyan jogi anyaegység kiegészítő tevékenységének kell tekinteni, amelyhez tartoznak, és amelyhez ezeket csatolni kell, hogy gazdasági elemzésre nézve alkalmas gazdasági egységet formáljanak.

B. Szervezeti egység

A szervezeti egység egy olyan alapvető gazdasági döntéshozatali központ, amelyet a magatartási és döntéshozatali autonómia jellemez elsődleges feladata ellátása során. Egy egység akkor minősül szervezeti egységnek, ha döntéshozatali autonómiával rendelkezik elsődleges feladata tekintetében és teljes könyvvitelt vezet.

- Akkor rendelkezik döntéshozatali autonómiával elsődleges feladata elvégzése során, ha az egységnek felelős és felelősségre vonható az általa hozott döntések és cselekményei miatt.
- Akkor vezet teljes könyvvitelt, ha az egység olyan számviteli nyilvántartásokat vezet, amelyek átfogják a számbavételi időszak alatt végrehajtott valamennyi gazdasági és pénzügyi tranzakcióját, valamint mérleget készít az eszközeiről és a forrásairól.

Magyarázó megjegyzések

1. A társas vállalkozások körében a gazdasági egység az ESA-ban használt szervezeti egységnek felel meg. Hasonló szervezeti egységek léteznek az általános kormányzati és a magán nonprofit intézmények ágazataiban is. A háztartások szektorában a szervezeti egység a háztartások valamennyi tevékenységét átfogja, míg a „gazdasági egység” kifejezést kizárólag a termelési tevékenységeik vonatkozásában tartják fenn.
2. E szabályok alkalmazása az alábbi megoldásokhoz vezet olyan szervezetekre nézve, amelyek esetében nem világos, hogy a szervezeti egység mindkét jellegzetességével rendelkezik-e.
  - a) A háztartások mindig rendelkeznek döntési autonómiával, és ennek következtében mindig szervezeti egységek, még akkor is, ha nem vezetnek teljes könyvvitelt.
  - b) Azokat a szervezeteket, amelyek nem vezetnek teljes könyvvitelt, azokkal a szervezeti egységekkel kombinálják, amelyek számláiba ezek részleges számláit beillesztik.
  - c) Azokat a szervezeteket, amelyek – bár teljes könyvvitelt vezetnek – nem rendelkeznek döntési autonómiával elsődleges feladatuk ellátása során, azokkal az egységekkel kombinálják, amelyek irányítják őket.
  - d) A szervezeti egység meghatározásának eleget tévő szervezeteket ily módon kezelik, még akkor is, ha beszámolóikat nem teszik közzé.
  - e) Azokat a szervezeteket, amelyek egy gazdasági egységek csoportjának a részét képezik és teljes könyvvitelt vezetnek, szervezeti egységeknek kell tekinteni, még akkor is, ha – ténylegesen és nem a jogi előírások szerint – döntési autonómiájuk egy részét a csoport általános irányításáért felelős központi testületre (a holdingtársaságra) ruházták át. Magát a holdingtársaságot azoktól az egységektől különálló szervezeti egységnek kell tekinteni, amelyeket irányít.
3. Az alábbiakat szervezeti egységeknek kell tekinteni:
  - egységek, amelyek teljes könyvvitelt vezetnek és döntési autonómiával rendelkeznek:
    - a) tőkeegyesítő társaságok;
    - b) önálló jogi személy szövetkezetek vagy személyegyesítő társaságok;
    - c) közfeladatot ellátó vállalkozások, amelyeket külön jogszabály alapján önálló jogi személyként ismernek el;
    - d) önálló jogi személyként elismert nonprofit szervezetek;
    - e) közttestületek.

▼B

- egységek, amelyek teljes könyvvitelt vezetnek, és amelyeket megállapodás alapján döntési autonómiával rendelkezőknek tekintenek:
  - f) kvázi tőkeegyesítő társaságok: egyszemélyes vállalkozások, személyegyesítő társaságok és közfeladatot ellátó vállalkozások, a fenti a), b) és c) pontban említetteken kívül, amennyiben gazdasági és pénzügyi magatartásuk elkülöníthető tulajdonosaik magatartásától és hasonlít a tőkeegyesítő társaságok magatartására;
- egységek, amelyek nem szükségképpen vezetnek teljes könyvvitelt, de amelyeket megállapodás alapján döntési autonómiával rendelkezőknek tekintenek:
  - g) magánháztartások.

C. Gazdasági egységek csoportja

A *gazdasági egységek csoportja* olyan gazdasági egységek társulása, amelyeket jogi és/vagy pénzügyi kapcsolatok kötnek össze. A vállalkozás-csoport egynél több döntéshozatali központtal rendelkezhet, különösen a termelés, az eladások és a nyereségek politikája vonatkozásában. A pénzügyi gazdálkodás és az adózás bizonyos szempontjait központosíthatja. Olyan gazdasági egységnek minősül, amely döntéshozatalra jogosult, különösen azon egységek vonatkozásában, amelyekből áll.

Magyarázó megjegyzések

1. Bizonyos megfigyelésekre és elemzésekre nézve néha hasznos és szükséges tanulmányozni bizonyos gazdasági egységek közötti kapcsolatokat, és egy csoportba sorolni azokat, amelyek erősen kapcsolódnak egymáshoz.

A gazdasági egységek csoportjának koncepciójára vonatkozóan számos, még befejezetlen tanulmány készítése van folyamatban. A fenti meghatározást a 83/349/EGK, hetedik tanácsi irányelv (HL L 193., 1983.7.18., 1. o.) elszámolási csoport koncepciójából kiindulva határozták meg. Ezen irányelvet első alkalommal az 1990-ben kezdődő üzleti év összevont (konszolidált) éves beszámolóit vonatkozásában alkalmazták. A hetedik irányelv alkalmazási körét a 90/605/EGK irányelv (HL L 317., 1990.11.16., 60. o.) bővítette.

2. A hetedik irányelv értelmében akkor vélelmezik egy csoport létezését, ha a tőke vagy a szavazati jogok 20 %-a egy másik vállalkozás tulajdonában vagy ellenőrzése alatt van. Figyelembe kell venni a vezető tisztségviselők kinevezésére vonatkozó jogkör ellenőrzésével kapcsolatos rendelkezéseket is. A pénzügyi (többségi) befolyáson túl az ellenőrzés tényleges helyszínét is figyelembe kell venni.
3. E meghatározás jelenlegi formájában nem alkalmas statisztikai elemzésre, mert az „elszámolási csoportok” nem minősülnek a gazdasági egységek egymást kölcsönösen megengedő, összeadódó csoportjainak. Az „elszámolási csoport” koncepción alapuló „gazdasági egységek csoportjaként” ismert statisztikai egységet az alábbi kiegészítések alkalmazásával kell meghatározni:

- az elszámolási csoportokat a legmagasabb konszolidációs szinten (legfőbb anyavállalat) kell figyelembe venni,
- azon gazdasági egységek csoportjának bevonása, amelyek könyvelését teljes mértékben beillesztették a konszolidáló társaság könyvelésébe,
- azon többségi ellenőrzés alatt álló egységek hozzáadása, amelyeket nem vontak be az átfogó konszolidálásba a hetedik irányelv szerinti kritériumok egyikének alkalmazása, vagyis a tevékenységi típus eltérése vagy a viszonylag kis méret miatt,
- az egy évnél rövidebb időtartamú ideiglenes kapcsolatokat figyelmen kívül kell hagyni.

4. A gazdasági egységek csoportja a legfőbb anyavállalat által ellenőrzött vállalkozások köre. A legfőbb anyavállalat olyan anya jogi egység, amely sem közvetve, sem közvetlenül nem áll egy másik jogi egység ellenőrzése alatt. Egy leányvállalkozás leányvállalkozása az anyavállalkozás leányvállalkozásának tekintendő. Vannak azonban a szövetkezeti vagy az egyesület típusú társaságoknak olyan formái is, amelyben az anyavállalkozásnak a tulajdonosa valójában a csoport egységei.
5. A gazdasági egységek csoportjait gyakran különböző típusú kapcsolatok kötik össze, mint például tulajdonjog, ellenőrző befolyás és ügyvezetés.

▼B

Ezen egységek gyakran kapcsolódnak ugyanakkor a családnak több különböző generációjához tartozó egységekhez. A gazdasági egységek csoportjai gyakran egy olyan konglomerátumnak felelnek meg, amelyet a komplex kapcsolatok hálózata köt össze és gyakran a tevékenységek széles körét fogja át. A gazdasági egységek csoportjain belül alcsoportok azonosíthatók.

6. Célszerű megismerni valamennyi (többségi és kisebbségi) kapcsolatot a legfőbb anyavállalat és az ellenőrzött vállalkozás között a leányvállalkozások és a további leányvállalkozások hálózatán keresztül. Ez lehetővé teszi a csoport teljes szervezetének megismerését.
7. A különböző számviteli irányelvek vonatkozásai érdekében mindig arra kell törekedni, hogy megkülönböztessék a nem pénzügyi vállalkozásokhoz tartozó csoport alapegységeit és azokat, amelyeket pénzügyi intézményekként kell osztályozni. Ez utóbbiak esetében különbséget kell tenni a hitelintézetnek és a biztosító vállalkozásnak minősülő egységek között. Néhány gazdasági egységek csoportja az egész világot átfogja, de ezeket is elemezni kell a Közösség és az egyes tagállamok gazdasági területe tekintetében.
8. A gazdasági egységek csoportja különösen hasznos a pénzügyi elemzésekhez és a vállalkozási stratégiák tanulmányozásához, de jellegét tekintve túl változatos és instabil ahhoz, hogy a megfigyelés és az elemzés központi egységeként fogadják el, amely továbbra is a gazdasági egység marad. A gazdasági egységek csoportját bizonyos információk összeállítására és ismertetésére használják fel.

D. Szakosodott egység (SZE)

A *szakosodott egység* (SZE) foglalja magában egy tevékenység teljesítéséhez hozzájáruló gazdasági egység valamennyi részét a NACE Rev. 1. (négy számjegyű) szakágazati szintjén, és a gazdasági egység egy vagy több működési alrészlegének felel meg. A gazdasági egység információs rendszerének képesnek kell lennie arra, hogy az egyes SZE-kre nézve jelezze vagy kiszámítsa legalább a termelés értékét, a közbenső fogyasztást, a munkaerő-költségeket, a működési többletet és foglalkoztatást, valamint a bruttó állótökefelhalmozást.

Magyarító megjegyzések

1. A SZE-t megfigyelési egységként dolgozták ki, annak érdekében, hogy javítsák a tevékenység szerinti statisztika felmérési eredményeinek homogenitását, és ily módon ezen eredmények nemzetközi összehasonlíthatóságát, mivel a gazdasági egység szintjén a horizontális és a vertikális integráció különböző típusai figyelhetők meg, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Nem tekinthető különálló SZE-nek az a szervezet, amely csak kiegészítő tevékenységet végez azon gazdasági egységek számára, amelyhez tartozik. A SZE valójában az ISIC Rev. 3. bevezetésének 96. bekezdése szerinti gyakorlati meghatározásnak felel meg.
2. A NACE Rev. 1. osztályozási rendszerének egy meghatározott fejezetébe tartozó SZE-k a hozzájuk kapcsolódó másodlagos tevékenységek révén olyan, a homogén csoporton kívüli termékeket állíthatnak elő, amelyeket a rendelkezésre álló számviteli bizonylatokból nem lehet elkülönítetten megállapítani. Ezzel szemben azok a SZE-k, amelyeket a főtevékenység alapján az osztályozási rendszerben egy meghatározott fejezetbe soroltak be, nem állítják elő adott termékek homogén csoportjainak a teljes termelési eredményét, mert ugyanezeket a termékeket a más osztályozási fejezetekbe sorolt SZE-k másodlagos tevékenységei során elő lehet állítani.
3. A vállalkozások belső elszámolásait (pl. nyereség- vagy költségközpontok) gyakran annak a kritériumnak megfelelően dolgozták ki, amelyhez a legközelebb állnak: ez a tevékenység szerinti megközelítés. Ezek lehetővé teszik a SZE-szinten történő adatszolgáltatást, így tehát megfigyelhetőek.
4. A gazdasági egység kiegészítő tevékenységeinek valamennyi költségét az elsődleges és a másodlagos tevékenységekhez kell telepíteni, így a gazdasági egységen belül megfigyelt SZE-khez.

E. A homogén szakosodott egység (HSZE)

A *homogén termelési egység* (HSZE) egyetlen olyan tevékenység jellemzi, amelyet homogén ráfordítása, termelési folyamata és eredményei alapján azonosítanak. Magukat a ráfordításoknak és termelési eredményeknek minősülő termékeket is megkülönböztetik fizikai jellegzetességeik és a feldolgozás

▼B

mértéke, valamint az alkalmazott termelési technika alapján, a termékosztályozásra történő hivatkozással. A homogén szakosodott egység megfelelhet egy szervezeti egységnek vagy a szervezeti egység egy részének; másrésztől viszont soha nem tarthat két különböző szervezeti egységhez.

Magyarázó megjegyzések

1. A termelési folyamat világos elemzése érdekében az ESA azért fogadta el a homogén szakosodott egységeit, hogy lehetővé tegye a technikai/-gazdasági kapcsolatok tanulmányozását. Ezen elemzési egységeket különösen a „ráfordítás-eredmény”-táblázatok készítéséhez használják, és a gyakorlatban a megfigyelési egységekhez összegyűjtött adatokból alkotják újra, mivel szabály szerint ezek közvetlenül nem megfigyelhetők meg.
2. A legtöbb megfigyelési egység ugyanabban az időben a tevékenységek kombinációival foglalkozik. Végezhetnek főtevékenységeket, bizonyos másodlagos tevékenységeket – vagyis más ágazatokhoz tartozó tevékenységeket –, és néhány olyan kiegészítő tevékenységet is, mint például ügyvitel, beszerzés, kereskedelem számára történő eladás, raktározás, javítás stb. Ha egy megfigyelési egység főtevékenységet, valamint egy vagy több másodlagos tevékenységet végez, akkor a homogén termelés megfelelő számú egységbe sorolják be, és a másodlagos tevékenységeket a főtevékenységtől eltérő fejezetekben osztályozzák újra. Másrésztől viszont a megfigyelési egység kiegészítő tevékenységeit nem különítik el azoktól az elsődleges vagy másodlagos tevékenységektől, amelyek kiszolgáltatást ellátják.
3. A homogén termelés egységét a tevékenység helyszínétől függetlenül határozzák meg. Az ISIC Rev. 3. szerint a homogén termelés egységét úgy határozzák meg, hogy megfeleljen a helyi HSZE-nek. Az ISIC Rev. 3. bevezetésének 112. bekezdésére a 104. bekezdés az irányadó.

F. *Telep*

A *telep* egy olyan gazdasági egység vagy annak egy része (pl. üzem, gyár, raktár, iroda, bányatelep vagy lerakat), amely földrajzilag meghatározható helyen található. Ezen vagy erről a helyről olyan gazdasági tevékenységet végeznek, amely során – bizonyos kivételektől eltekintve – egy vagy több személy végez munkát (még ha részdőben is) ugyanannak a gazdasági egységnek.

Magyarázó megjegyzések

1. Ha egy személy egynél több helyen (karbantartás vagy felügyelet) vagy otthon dolgozik, akkor telepnek azt a helyet kell tekinteni, ahonnan az utasításokat kapja, vagy ahol a munkát megszervezik. Lehetővé kell tenni a valamely telephez kapcsolt foglalkoztatás meghatározását. Azonban valamennyi jogi egységnek, amely jogi alapként szolgál egy gazdasági egység vagy annak egy része számára, egy teleppel kell rendelkeznie, amely a székhelye, még akkor is, ha senki sem dolgozik ott. Ezen túlmenően a telep esetleg kizárólag kiegészítő tevékenységeket végez.
2. A földrajzilag meghatározott helyet szigorúan kell értelmezni: az ugyanahhoz a gazdasági egységhez tartozó, de különböző helyszíneken (még ha a tagállam legkisebb közigazgatási egységén belül is) található két egységet két telepnek kell tekinteni. Egyetlen telep azonban több szomszédos közigazgatási területet is átfoghat, és ebben az esetben, megállapodás szerint, a postacím a meghatározó tényező.
3. A határokat vagy az egységet az adott terület határai határozzák meg, ami például azt jelenti, hogy az átszelő közúti autópálya nem szakítja meg a határok folytonosságát. A meghatározás annyiban hasonlít az ISIC Rev. 3. 101. bekezdésében található egyik meghatározáshoz, hogy a helyszínre a kifejezés szűk értelemben vonatkozik, de annyiban különbözik a 102. bekezdésben található meghatározástól, hogy ez a szigorú értelmezés nem változhat a mindenkorai statisztikáknak megfelelően. Emellett általában az egységben foglalkoztatott személyek kritériumát alkalmazzák.
4. Az ESA-REG (az ESA regionális alkalmazása) ugyanezt a telep meghatározást használja regionális elszámolási célokra.

G. *Szakosodott telep (helyi SZE)*

A *szakosodott telep (helyi SZE)* a SZE olyan része, amely a telepnek felel meg.

Magyarázó megjegyzések

1. Az egyes SZE-knek legalább egy helyi SZE-el kell rendelkezniük; a SZE azonban egy vagy több telep részeinek csoportjából is állhat. Másrésztől

▼B

viszont a telep bizonyos körülmények között kizárólag kiegészítő tevékenységek egy csoportjából is állhat. Ebben az esetben lehetséges a telep kiegészítő osztályozása. Az egyes gazdasági egységeknek ezenkívül legalább egy helyi SZE-el kell rendelkezniük.

2. A helyi SZE megfelel a vállalkozásalapítás gyakorlati meghatározásának, az ISIC Rev. 3. bevezetésének 106. bekezdése szerint.

H. *A homogén szakosodott telep (helyi HSZE)*

A homogén szakosodott telep (helyi HSZE) a homogén termelés egységének olyan része, amely a telepnél felel meg.

IV. SZAKASZ

További magyarázó megjegyzések

A. *Kormányzati és nonprofit szervek*

1. Az általános kormányzati szervek esetében a statisztikák gyűjtése és összeállítása vonatkozásában a megfelelő statisztikai egységek nagyon változatosak (pl. központi közigazgatás, társadalombiztosítási igazgatás, vagy a régió, a tartomány, a megye, a körzet és a főváros területi, helyi önkormányzata stb.). E különböző szervek testületi módon tervezik, felügyelik és bonyolítják a közigazgatási intézményrendszer szerveinek pénzügyeit (amelyek minisztériumok, főigazgatóságok, igazgatóságok, hivatalok, ügynökségek, irodák stb. lehetnek). A tevékenység típusa tekintetében azonban e szervek némelyike, különösen a helyi hatóságok, valószínűleg sokkal különbözőbbek, mint a társasági formában működő vállalkozások.
2. E szervek tevékenységei gyakran a NACE Rev. 1. „Közigazgatás és védelem: a kötelező társadalombiztosítás” című I. gazdasági ágához tartoznak, bár más szervek alapvetően más nemzetgazdasági ágakhoz tartozó tevékenységeket végeznek, beleértve a következőket: „Oktatás” (M nemzetgazdasági ág), „Egészségügy és szociális munka” (N nemzetgazdasági ág) és „Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatási tevékenységek” (O nemzetgazdasági ág).
3. Ha a magánszektorbeli szervezetekkel kapcsolatos adathalmazokat ilyen, a gazdasági tevékenység alapján osztályozott általános kormányzati és magán nonprofit intézményekkel kapcsolatos adatokkal kell kombinálni, akkor olyan szervezeteknek megfelelő statisztikai egységek alkalmazásával kell azonosítani és osztályozni, amelyek a legjobban megközelítik a magánszektorban meghatározott statisztikai egységeket. Ez a magyarázata annak, hogy a magánszektorban használt valamennyi kritériumot – analógia útján – miért alkalmazzák általános kormányzati szervekre. Ugyanez vonatkozik a nonprofit intézményekre is.

B. *Kiegészítő tevékenységek*

1. A tevékenységet kiegészítő tevékenységnek kell tekinteni, ha eleget tesz valamennyi alábbi kritériumnak:
  - a) csak az említett egységet szolgálja, vagyis az előállított árukat vagy szolgáltatásokat nem értékesíthetik a piacon;
  - b) hasonló nagyságrendű, összehasonlítható tevékenységet végeznek hasonló termelési egységben;
  - c) olyan szolgáltatásokat vagy – kivételes esetekben – fogyóeszközöket állít elő, amelyek nem képezik az egység végtermékeinek részét (pl. segédeszköz vagy állvány);
  - d) maga is hozzájárul az egység folyóköltégeihez, vagyis nem idéz elő bruttó állótöke-felhalmozást.
2. Az alábbi példával szemléltethető a kiegészítő tevékenység, az elsődleges és a másodlagos tevékenység közötti különbség:
  - kisszerszámok előállítása az egység általi felhasználás céljából kiegészítő tevékenységnek minősül (valamennyi kritériumnak megfelelően),
  - a saját számlára történő szállítás általában kiegészítő tevékenységnek minősül (valamennyi kritériumnak megfelelően),
  - a saját termékek eladása kiegészítő tevékenység, mert általános szabály szerint eladás nélkül nincs termelés. Ha azonban egy termelő gazdasági egységen belül meg lehet állapítani egy olyan kiskereske-

▼B

delmi eladási pontot (közvetlen eladások végső felhasználók számára), amely például egy telep is lehet, akkor ez az eladási hely – kivételesen és bizonyos elemzéseknél – szakosodott egységnek tekinthető. E megfigyelési egység lesz majd egy kettős osztályozás tárgya, vagyis a gazdasági egységen belül végzett (elsődleges vagy másodlagos) tevékenység tekintetében és a saját tevékenység (kiskereskedelmi eladás) tekintetében.

3. Így tehát – mivel a termelési folyamatok általában nem működnek a kiegészítő tevékenységek támogatása nélkül – az az általános szabály, hogy e kiegészítő tevékenységeket nem lehet elszigetelni, még akkor sem, ha ezeket más jogi személyek vagy más helyen folytatják, és még akkor sem, ha külön vezetik a könyvelést. Ezenkívül a kiegészítő tevékenységet akkor sem veszik figyelembe, amikor annak a szervezetnek a tevékenységét osztályozzák, amely számára a kiegészítő tevékenységet végzik. A kiegészítő tevékenységet folytató szervezet legjobb példája a székhely központi ügyviteli osztálya.
4. Az 1. pontban található meghatározásra tekintettel nem tekinthetők kiegészítő tevékenységnek az alábbi tevékenységek:
  - a) áruk előállítása vagy olyan munkavégzés, amely az állótöke-képzés részét képezi – különösen a saját számlára történő építési munka. Ez összhangban van a NACE Rev. 1. által alkalmazott módszerrel, ahol a saját számlára történő építési munkát végző egységeket az építőiparban osztályozzák, ha rendelkezésre állnak adatok;
  - b) termelés, amelynek egy jelentős részét kereskedelmi úton eladják, még akkor is, ha nagy részét fogyasztásra használják fel az elsődleges vagy másodlagos tevékenységek során;
  - c) áruk előállítása, amelyek később az elsődleges vagy másodlagos tevékenység végtermékének szerves részévé válnak – pl. egy gazdasági egység részlege által a termékek csomagolására felhasználni szánt dobozok, konténerek stb. előállítása;
  - d) az energiatermelés (integrált erőmű vagy integrált koksizólóüzem), még abban az esetben is, ha azt teljes egészében az anyaegység elsődleges vagy másodlagos tevékenysége során használják fel;
  - e) áruk beszerzése változatlan állapotban történő viszonteladásra;
  - f) kutatás és fejlesztés. E tevékenységek nem túl széles körben terjedtek el, és nem állítanak elő olyan szolgáltatásokat, amelyeket a termelésben alkalmaznak.

Mindezekben az esetekben, ha e tevékenységekre nézve különálló adatok állnak rendelkezésre, e tevékenységeket külön tevékenységeknek kell tekinteni és a későbbiek során SZE-ként elismerni.
5. Ha a kiegészítő tevékenységeket egyetlen alany javára végzik, akkor e tevékenységek és az általuk felhasznált erőforrások az érintett egység tevékenységeinek és erőforrásainak szerves részét képezik. Ha azonban a statisztikai egység tevékenységeit és a megfelelő kiegészítő tevékenységeket (a statisztikai felmérések számára meghatározott övezetek szerint meghatározott) nem ugyanazon a földrajzi területen végzik, akkor kívánatos lehet, hogy ezen egységekkel kapcsolatban külön kiegészítő információkat gyűjtsenek azon adatkategóriák vonatkozásában, amelyeket a földrajzi területek szerint kell meghatározni, még akkor is, ha az egységek csak kiegészítő tevékenységeket végeznek.
6. Ha a kiegészítő tevékenységeket alapvetően egy vagy több szakosodott egység javára végzik, akkor e kiegészítő tevékenységek költségét egyenletesen el kell osztani azok között a szakosodott egységek között, amelyeket támogattak. Ha rendelkezésre állnak adatok az egyes külön tevékenységekhez rendelhető költségek hányadáról, akkor a költségeket ennek megfelelően kell bontani. Ha azonban semmilyen ilyen jellegű információ nem áll rendelkezésre, akkor a kiegészítő tevékenység költségét az elsődleges és a másodlagos tevékenységek között kell lebontani az eredmény és a közvetett költségek közötti különbség értékével arányosan, a kiegészítő tevékenységek költségei nélkül. Ha e módszer a gyakorlatban túl nehézkesnek bizonyul, akkor a kiegészítő tevékenység költsége egyszerűen a kibocsátás értékével arányosan is lebontható.
7. Ha a kiegészítő tevékenységeket úgy szervezik meg, hogy egy több egységből álló gazdasági egység két vagy több szervezetét szolgálják külön helyszínen, akkor e kiegészítő tevékenységek egy csoportjának

▼B

minősülhetnek. Ilyen esetben kiegészítő osztályozások figyelembe vétele lenne kívánatos, azért, hogy bizonyos tevékenységeket – amelyek kizárólag kiegészítő tevékenységekkel foglalkoznak – teljes egészében átfogjanak, még akkor is, ha azokat önállóan vagy olyan szervezetek által végzik (mint például a számítógépes szolgáltatások), ez esetben ezeket a kiegészítő tevékenységet végző szervezeteket saját tevékenységeik, valamint annak az egységnek a tevékenysége alapján lehetne osztályozni, amelyhez tartoznak.

8. Előfordulhat, hogy egy tevékenység kiegészítő tevékenységként indul, de később más szervezetek is igénybe vehetik az adott szolgáltatást. Az ilyen fajta tevékenység eljuthat arra a pontra, amikor már megszűnik kiegészítő tevékenység lenni, és ennek következtében egy szervezet egyik elsődleges vagy másodlagos tevékenységének kell tekinteni. Az egyetlen mód annak eldöntésére, hogy egy adott tevékenységet kiegészítő tevékenységnek, elsődleges vagy másodlagos tevékenységnek kell-e tekinteni, annak értékelése, hogy az adott tevékenység milyen szerepet játszik a gazdasági egység egészének működésében.

C. Áttekintő táblázat tevékenység és helyszín szerint

Egy vagy több tevékenység	Egy vagy több helyszín Gazdasági egység Szervezeti egység	Egyetlen helyszín Telep
Egyetlen tevékenység	SZE HSZE	Helyi SZE Helyi HSZE